

Broj: 04-04-4-1902/20
Sarajevo, 30. 9. 2020. godine

SAOPĆENJE ZA JAVNOST POVODOM IZVRŠENJA PLANA REVIZIJE ZA 2019/2020. GODINU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH izvršio je Plan revizije za 2019/2020. godinu i objavio 89 izvještaja finansijskih revizija. Jedna planirana revizija¹ obustavljena je zbog nemogućnosti dobivanja revizorskih dokaza, o čemu je Ured obavijestio nadležne organe i institucije². Svi konačni izvještaji dostavljeni su revidiranim subjektima i drugim nadležnim institucijama, te objavljeni na internet-stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH.

Završna faza revizija obavljena je pod posebnim okolnostima, koje su bile rezultat proglašenog stanja nesreće uzrokovanog pandemijom COVID-19 na području FBiH. Ured za reviziju održao je kontinuitet u radu prilagođavajući se novonastaloj situaciji i vodeći računa o planiranim aktivnostima, smatrajući da javna odgovornost treba da bude na prvom mjestu, čak i u vanrednom stanju. Učinjeni su maksimalni naponi da se prilagodi subjektima revizije i da se na njih ne stavlja dodatni teret tokom pandemije. Stoga je terminski plan prilagođen subjektima, omogućeno je dostavljanje dokumentacije elektronskim putem i komunikacija se odvijala putem audio i videokomunikacijskih kanala.

Ured je također na svojoj internet-stranici redovno objavljivao saopćenja o radu, te saopćenja povodom stanja izazvanog pandemijom, s ciljem informisanja javnosti i skretanja pažnje na važnost javne finansijske odgovornosti i očuvanja povjerenja građana i građanki.

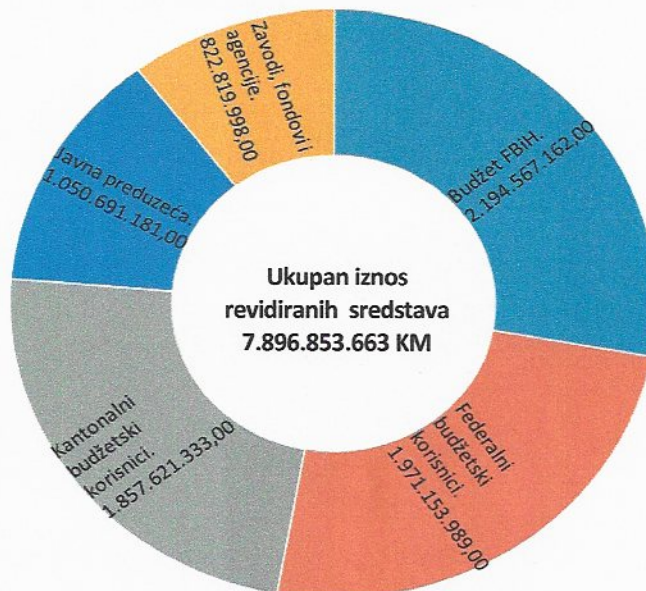
Finansijska revizija obuhvatila je reviziju finansijskih izvještaja, kao i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonima i propisima, te su za svakog subjekta revizije data dva mišljenja, u skladu sa INTOSAI-jevim Međunarodnim okvirom profesionalnih objava.

Obavljena je revizija: **Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu, 23 korisnika Budžeta FBiH** (od kojih je 19 obaveznih godišnjih revizija), **5 kantona, 12 institucija kantona, 2 grada, 5 općina, 24 zavoda, fonda, agencije i javne ustanove i 17 preduzeća u kojima država ima vlasnički udjel od 50% plus jednu dionicu ili više. Revidirano je izvršenje Budžeta FBiH u iznosu od 2.194.567.162 KM, i ostalih subjekata u iznosu od 5.702.286.501 KM.**

- Od 89 izvršenih revizija, 38 subjekata revidirano je prvi put, koji su imali ukupno izvršenje od **309.629.651 KM**.
- **Za finansijske izvještaje** dato je 35 pozitivnih mišljenja, 45 mišljenja s rezervom, 8 negativnih i 1 suzdržano mišljenje.
- **Za usklađenost sa zakonima i drugim propisima** dato je 11 pozitivnih mišljenja, 74 mišljenja s rezervom i 4 negativna mišljenja.
- U **45 izvještaja skrenuta je pažnja** na pitanja koja nisu uticala na data mišljenja, ali su važna za razumijevanje finansijskih izvještaja.
- Revidiranim institucijama data je **1.521 preporuka**, s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola.

¹ Revizija „Pretisa“ d.d. Vogošća

² Obaviješteni su: Parlament FBiH, Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju, Vlada Federacije BiH i Tužilaštvo Kantona Sarajevo.

Grafički prikaz subjekata po grupama i revidiranih sredstava

Kod 41 subjekta izvršeno je praćenje primjene preporuka i analiza mjera preduzetih na osnovu tih preporuka, te je utvrđeno:

- 48% preporuka potpuno je implementirano ili je implementacija u toku,
- 46% preporuka nije implementirano,
- 6% preporuka ocijenjeno je kao neprovodivo ili je bez ocjene zbog protoka vremena.

Zavodi, fondovi, agencije, općine i preduzeća u kojima država ima vlasnički udjel od 50% plus jednu dionicu ili više pokazuju najbolji stepen implementacije preporuka (63%), Federalni budžetski korisnici su na nivou prethodne godine (43%), dok kantoni pokazuju niži stepen implementacije (37%). Analiza i ocjena postupanja po preporukama nije se vršila kod preostalih 48 subjekata kod kojih su se revizije ili obavljale prvi put ili je proteklo više od 10 godina od prethodne revizije.

Naredna aktivnost u vezi s revizijskim izvještajima je obaveza revidiranih subjekata da u roku od 60 dana od dana prijema izvještaja dostave Uredu za reviziju odgovor o preduzetim radnjama radi prevazilaženja slabosti, neregularnosti i prekršaja koji su identifikovani u revizorskim izvještajima. U zavisnosti od obima, vrste i značajnosti utvrđenih nepravilnosti, Ured za reviziju će, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH, dostaviti izvještaje nadležnim organima za provođenje zakona i drugim nadležnim institucijama. Imajući u vidu da je imenovana Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju, predstavnici Ureda imat će aktivno učešće na raspravama koje će provoditi Komisija sa revidiranim subjektima.

U 2020. godini objavljena su dva izvještaja revizije učinka o praćenju realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Planiranje Budžeta FBiH“ i „Upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH“. U skladu s Planom revizija, do kraja 2020. godine bit će objavljena još dva izvještaja revizije učinka.

U prilogu saopćenja nalazi se pregled revidiranih subjekata, datih mišljenja i broja preporuka, kao i pregled najvažnijih nalaza, a revizorski izvještaji dostupni su na linku: www.vrifbih.ba.

GENERALNI REVIZOR

PRILOZI

PRILOG 1: PREGLED REVIDIRANIH SUBJEKATA, DATIH MIŠLJENJA I BROJA PREPORUKA ZA 2019. GODINU

Red. br.	Naziv subjekta revizije	Dato* mišljenje za finansijske izvještaje	Dato* mišljenje za usklađenost	Broj preporuka
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	R	R	28
2	Parlament FBiH	P	R	22
3	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	R	R	14
4	Vlada Federacije BiH	P	R	17
5	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	P	P	12
6	Federalno ministarstvo pravde	P	R	13
7	Federalno ministarstvo finansija	P	R	37
8	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	P	R	15
9	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	R	R	15
10	Federalno ministarstvo zdravstva	R	R	17
11	Federalno ministarstvo trgovine	P	P	7
12	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	P	R	13
13	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	P	R	13
14	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida rata	P	R	24
15	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	P	P	11
16	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	R	R	24
17	Federalno ministarstvo kulture i sporta	R	R	21
18	Federalno ministarstvo raseljenih lica i izbjeglica	P	P	10
19	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	P	R	8
20	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	P	R	14
21	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	R	R	17
22	Federalna uprava civilne zaštite	P	R	24
23	Federalno tužilaštvo FBiH	P	P	6
24	JU Federalna novinska agencija	P	R	12
25	Kanton Sarajevo	R	R	38
26	Hercegovačko-neretvanski kanton	P	R	28
27	Srednjobosanski kanton	R	R	31
28	Unsko-sanski kanton	R	R	30
29	Županija Zapadnohercegovačka	R	R	43
30	Skupština Kantona Sarajevo	S	R	10
31	Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona	R	R	8
32	Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	R	P	9
33	Ministarstvo finansija Hercegbosanske županije	P	R	8
34	Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona	P	R	6
35	Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona	P	R	6
36	Ministarstvo finansija Županije Posavske	R	R	12

37	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	R	R	24
38	Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	N	R	23
39	Direkcija za puteve Kantona Sarajevo	R	R	10
40	Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona	R	R	15
41	Uprava za ceste Hercegbosanske županije	P	R	4
42	Grad Cazin	R	R	7
43	Grad Široki Brijeg	R	R	28
44	Općina Neum	R	N	22
45	Općina Kiseljak	R	R	19
46	Općina Kalesija	R	R	27
47	Općina Kakanj	R	R	28
48	Općina Odžak	R	R	13
49	Finansijsko-informatička agencija	R	R	20
50	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH	P	R	16
51	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	P	R	22
52	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	R	R	23
53	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	N	R	35
54	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	R	R	19
55	Služba za upošljavanje Županije Posavske	P	R	16
56	JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	P	R	9
57	JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	P	P	6
58	JU Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica	P	R	7
59	JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	P	R	11
60	JU Bolnica Travnik	R	R	24
61	JU „Opća bolnica Konjic“	R	N	25
62	Opća bolnica Tešanj	P	P	9
63	Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	R	R	26
64	Županijska bolnica Orašje	R	R	21
65	Gradska ljekarna Mostar	R	R	18
66	JZU „Gradske apoteke“ Tuzla	R	R	13
67	JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica	N	R	24
68	Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite Ljubuški	R	R	11
69	JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	R	R	19
70	ZU Lječilište „Gata“ Bihać	R	R	17
71	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	R	R	32
72	JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke	P	R	13
73	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	P	R	4
74	JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	P	R	5
75	„HRVATSKA POŠTA“ d.o.o. Mostar	P	R	13
76	Dioničko društvo „JP BH Pošta“ Sarajevo	P	P	4

77	JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	R	R	23
78	Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo	R	P	16
79	Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf	R	R	23
80	Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	R	R	16
81	KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo	N	R	15
82	JKUP „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša	R	R	20
83	„Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	N	N	35
84	Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	R	P	6
85	JP „Vodokom“ d.o.o. Kakanj	N	R	20
86	Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju	N	R	11
87	JP „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo	R	R	9
88	Hotelsko-turističko društvo „Zenit-bro“ d.o.o. Neum	N	N	13
89	JP „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	R	R	9
Ukupno preporuka				1.521

* P: pozitivno mišljenje/mišljenje bez kvalifikacije; R: mišljenje s rezervom; N: negativno mišljenje; S: Suzdržano mišljenje.

2.1. IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBiH ZA 2019. GODINU

U revizorskom izvještaju **Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu** data su mišljenja s rezervom za finansijske izvještaje i za usklađenost, te **28 preporuka** čije bi provođenje doprinijelo jačanju sistema internih kontrola i zakonitosti poslovanja.

Na mišljenje o finansijskim izvještajima uticalo je to što, kao i prethodnih godina, Budžetom FBiH za 2019. godinu nisu planirana sredstva za izmirenje dospjelih obaveza po osnovu pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju iz prethodnih perioda, u iznosu od 53.532.859 KM. Ove obaveze evidentirane su na razgraničenim rashodima i vanbilansnoj evidenciji.

Utvrđene nepravilnosti u Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu u dijelu neusklađenosti sa zakonima i propisima su:

- **Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine nije sačinjen shodno Zakonu o budžetima u FBiH**, budući da nije u skladu sa sadržajem i klasifikacijama računa budžeta, te ne sadrži sve informacije i podatke propisane odredbama Zakona: početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora sredstava, objašnjenje većih odstupanja, kao ni podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom i o garancijama datim tokom fiskalne godine.
- **Planiranje i donošenje Budžeta FBiH za 2019. godinu i izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2019. godinu nije u cijelosti vršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na značajna odstupanja u realizaciji planiranih prihoda i rashoda. Također, izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu nisu izvršene u skladu sa članom 8. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH**, kojim je definisano da će se – ako se tokom godine donesu zakoni i drugi propisi i akti planiranja na osnovu kojih nastaju nove obaveze za budžet – sredstva osigurati u budžetu za sljedeću budžetsku godinu, u skladu sa projekcijama i mogućnostima.
- **Uspostavljeni Registar budžetskih korisnika budžeta u FBiH nije usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH**, što je uticalo na planiranje i realizaciju sredstava za rad Parlamenta FBiH, Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH, sedam kazneno-popravnih zavoda u FBiH,³ Federalne uprave civilne zaštite i Štaba civilne zaštite.
- **Planiranje i realizacija dijela sredstava tekućih i kapitalnih transfera nije izvršena s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, te s korisnicima nisu zaključeni ugovori kojima bi se regulirala međusobna prava i obaveze. Također, budžetski korisnici nisu vršili adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom realizovanih transfera.**
- **Sredstva na poziciji transfera planiraju se i odobravaju određenim budžetskim korisnicima konstantno, iz godine u godinu, iako je u prethodnim godinama konstatovano da ti budžetski korisnici nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uložених sredstava.**

Ovaj Izvještaj predstavlja konsolidovani izvještaj za 61 instituciju u FBiH, te daje objedinjenu sliku budžetske potrošnje na nivou FBiH. U njemu su istaknuta određena pitanja koja nisu uticala na data mišljenja, ali su važna kako za sistemski pristup rješavanju identifikovanih problema, rad i funkcionisanje samih institucija tako i za bolje razumijevanje finansijskih i revizorskih izvještaja. U Izvještaju iz prethodne godine dato je ukupno 47 preporuka, od kojih prilikom revizije Izvještaja za 2019. godinu nije vršena analiza realizacije 22 preporuke za koje su nadležni i odgovorni rukovodioci budžetskih korisnika trebali poduzeti odgovarajuće aktivnosti na realizaciji.⁴ Od preostalih 25 preporuka, dvije su realizovane, četiri su djelimično realizovane, dok 19 preporuka nije realizovano. Iako je utvrđen veliki broj nerealizovanih preporuka, Vlada FBiH nije obavijestila Ured za reviziju institucija u FBiH o poduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2018. godinu, u skladu s članom 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH.

³ Kazneno-popravni zavodi dobili su status budžetskih korisnika, što će se primijeniti prilikom planiranja Budžeta za 2021. godinu.

⁴ Preporuke nisu ocijenjene jer su date korisnicima u pojedinačnim izvještajima finansijske revizije.

2.2. KORISNICI BUDŽETA FBiH

Najčešće nepravilnosti kod korisnika Budžeta FBiH većim dijelom ponavljaju se iz godine u godinu i sistemskog su karaktera, te je za njihovo rješavanje potreban zajednički pristup više institucija. Najvažniji nalazi kod budžetskih korisnika su:

- **Sistem internih kontrola i interna revizija** još uvijek nisu na zadovoljavajućem nivou, interne kontrole nisu adekvatno uspostavljene kako bi spriječile aktiviranje potencijalnih rizika i pomogle u ostvarivanju ciljeva organizacija, što nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Međunarodnim standardima interne kontrole.
- Nadležne institucije FBiH još uvijek nisu usvojile **Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor**.
- U Glavnoj knjizi Trezora iskazan je dio nekretnina za koje nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o posjedu i vlasništvu, zbog čega vrijednost stalnih sredstava nije realno iskazana u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima.
- **Angažovanje po osnovu ugovora o djelu** i dalje se vrši za obavljanje poslova koji su po prirodi redovni i koji zahtijevaju kontinuiran angažman, što ukazuje na to da se popuna nedostajućeg kadra nije vršila provođenjem redovnih procedura, propisanih Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.
- Kao i prethodnih godina, **obračun i uplata poreza i doprinosa na naknade za rad članova komisija koji su zaposlenici institucija** nije izvršen u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, imajući u vidu da se radi o poslovima iz nadležnosti, odnosno redovnim poslovima utvrđenim pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji.
- Nisu poduzete adekvatne mjere u cilju naplate značajnih potraživanja od krajnjih korisnika kredita za pravna lica i kantone, koji su na osnovu supsidijarnih ugovora sa FBiH preneseni na krajnje korisnike (JP „Ceste FBiH“ d.o.o. Sarajevo, JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo, Tuzlanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Zapadnohercegovački kanton i drugi).
- Ukupno plaćena taksa na nepovučena kreditna sredstva, zaključno s 31. 12. 2019. godine, iznosila je 19.584.605 KM, od čega se na taksu plaćenu u 2019. godini odnosi 5.863.104 KM, a ukupan iznos nepovučenih kreditnih sredstava zaključno s 31. 12. 2019. godine je 1.397.414.520 KM (odnosi se na 17 projekata).
- Nisu provedeni zakonski propisi vezani za rješavanje pitanja imovine, potraživanja i obaveza Federalnog ministarstva odbrane, Vojske FBiH, Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH, koje su ugašene, a čija je imovina prešla na državni nivo. Vlada FBiH nije poduzimala aktivnosti u vezi s okončanjem raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom, kao ni na utvrđivanju tačnog iznosa duga, zaduženja i ostalih obaveza nastalih do 1. 1. 2006. godine, u cilju zaštite i namjenskog korištenja pokretne i nepokretne imovine koja je ostala u nadležnosti FBiH.

2.3. KANTONI

- **Finansijski rezultati i ukupno neraspoređeni viškovi rashoda nad prihodima kod pojedinih kantona nisu tačno iskazani** zbog neevidentiranih pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju, koje se u najvećem dijelu odnose na tužbe zaposlenika po osnovu prava iz radnih odnosa. Budžetima za 2019. godinu planirana su sredstva za izmirenje samo manjeg dijela dospjelih obaveza po ovom osnovu. Iako su prvi sudski postupci okončani prije više od deset godina, obaveze se nisu evidentirale, a rashodi priznavali u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, niti su u proteklom periodu planirana potrebna sredstva za njihovo izmirenje. Također treba napomenuti da podaci o neokončanim postupcima po istom osnovu, koji predstavljaju potencijalne obaveze, nisu objavljeni u Analizi iskaza – tekstualnom dijelu konsolidovanih finansijskih izvještaja.

- **Pojedini kantoni prilikom izrade i donošenja budžeta nisu poštivali utvrđene rokove**, nisu blagovremeno donijeli smjernice ekonomske i fiskalne politike i dokumente okvirnog budžeta za naredne tri godine, niti su planirali sredstva za pokriće ostvarenog deficita iz prethodnih godina, što nije u skladu sa odredbama članova od 15. do 18. i 43. Zakona o budžetima u FBiH.
- **Ministarstva finansija pojedinih kantona još uvijek nisu uspostavila zajedničku jedinicu za internu reviziju**, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- **Tekući i kapitalni transferi nisu realizovani u svim slučajevima u skladu sa zakonima o izvršavanju budžeta i na osnovu mjerljivih kriterija**, odabir korisnika kod pojedinih transfera nije se vršio na osnovu javnog poziva, niti su se korisnici sredstava obavezivali da dostavljaju izvještaje o utrošku sredstava.
- **Postupci javnih nabavki nisu se provodili u potpunosti u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama**, nije se vršio pravilan odabir propisanih postupaka; neblagovremeno su pokretani postupci, radi čega su se nabavke vršile na osnovu ugovora zaključenih u prethodnim godinama, nije vršen nadzor nad realizacijom ugovora, a pojedine nabavke vršile su se i bez provođenja postupaka javnih nabavki;
- **Namjenska novčana sredstva i dalje se koriste za izmirenje tekućih obaveza**, što nije u skladu sa propisima kojima je utvrđeno i regulisano njihovo korištenje i potrošnja.
- **Nadležna ministarstva nisu zaključila ugovore o koncesijama sa svim subjektima koji eksploataciju prirodnih bogatstava i dalje vrše bez naknade**, zbog čega kantoni i općine po tom osnovu gube značajna sredstva.
- **I u 2019. godini u značajnoj mjeri angažovana su lica po osnovu ugovora o djelu za poslove koji su sistematizovani.**

2.4. KANTONALNI BUDŽETSKI KORISNICI

- **Ministarstva finansija kod pojedinih kantona nisu se pridržavala rokova propisanih Zakonom o budžetima u FBiH**, nisu obavljala poslove iz nadležnosti koji se odnose na kontrolu zakonitog i namjenskog korištenja budžetskih sredstava, s obzirom na to da nisu uspostavila zajedničku jedinicu za internu reviziju, a ni budžetski nadzor, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim propisima.
- **Raspodjela sredstava tekućih transfera vršila se bez jasno utvrđenih kriterija**, sa korisnicima sredstava nisu se zaključivali ugovori, niti se sačinjavali izvještaji o utrošku sredstva, a nije vršen ni adekvatan nadzor nad trošenjem tih sredstava.
- **Kod pojedinih kantonalnih budžetskih korisnika planovi javnih nabavki nisu bili usklađeni s odobrenim budžetom**, nije se pratila realizacija zaključenih ugovora u dijelu utvrđenih rokova i obračuna ugovorenih kazni za kašnjenje u realizaciji ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
- **Na nivou kantona nisu donesene strategije razvoja i održavanja cesta**, a kantonalne uprave za ceste i direkcije za puteve ne iskazuju na propisani način ceste, mostove i ulaganja u tuđa sredstva, ne vrše obračun amortizacije, niti vode pomoćne knjige za stalna sredstva, što nije u skladu sa Zakonom o cestama FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
- **Iskazana potraživanja po različitim osnovama nepouzdana su i ne poduzimaju sve propisane mjere naplate.**
- **Godišnji popisi imovine i obaveza nisu provedeni u potpunosti**, niti je izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.
- **Pojedina ministarstva nisu sačinjavala sve obrasce finansijskih izvještaja propisane važećim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u FBiH.**

2.5. GRADOVI I OPĆINE

- **Nije uspostavljen odgovarajući sistem internih kontrola i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima.** Nisu doneseni svi potrebni interni akti, doneseni akti nisu usklađeni sa važećom regulativom, ne provode se dosljedno i u potpunosti, niti se vrši nadzor nad njihovom primjenom.
- **Kod pripreme, izrade i donošenja budžeta, kao i kod budžetskog izvještavanja**, pojedine jedinice lokalne samouprave nisu se pridržavale odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- **Nije osiguran potpun nadzor nad prikupljanjem i naplatom neporeznih prihoda**, ne vode se pomoćne evidencije, niti se vrši usaglašavanje sa iskazanim evidencijama u knjigovodstvu, radi čega ne možemo potvrditi iskazana potraživanja. Ne poduzimaju se ni sve propisane mjere i radnje naplate potraživanja.
- **Nisu uspostavljene cjelovite evidencije o prikupljenim namjenskim sredstvima** kod većeg broja jedinica lokalne samouprave, a ni evidencije o realizaciji tih sredstava za definirane namjene.
- **Nabavke su se vršile bez pravilnog odabira odgovarajućih, propisanih postupaka i bez provođenja propisanih procedura** ili na osnovu isteklih ugovora (zaključenih u prethodnim godinama), bez zakonskog osnova zaključivani su aneksi ugovora, nije se pratila realizacija ugovora.
- **Nisu se provodili cjeloviti godišnji popisi imovine i obaveza**, niti je vršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.
- **Još uvijek nisu okončane aktivnosti na uspostavljanju trezorskog načina poslovanja** kod svih jedinica lokalne samouprave.

2.6. ZAVODI, FONDOVI, AGENCIJE I JAVNE USTANOVE

- **Sistem finansijskog upravljanja i kontrole nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.**
- **Planiranje i praćenje izvršenja plana je neadekvatno**, što nije u skladu sa zakonskim propisima.
- **Popis imovine, potraživanja i obaveza nije izvršen u skladu sa zakonskim propisima.**
- **Iskazani osnovni kapital u poslovnim knjigama nije usklađen sa sudskim registrom**, niti je utvrđena struktura kapitala.
- **Iskazivanje imovine kod određenih subjekata revizije (zgrade i poslovni prostori) u knjigovodstvenim evidencijama vrši se bez adekvatne dokumentacije o vlasništvu.**
- **Uočene su nepravilnosti u provedbi Zakona o javnim nabavkama** (neprovođenje postupaka javnih nabavki, iako je to obaveza, ili su provedeni na način koji nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama; ne vrši se ispitivanje tržišta prije pokretanja postupaka; neadekvatno su sačinjavani Planovi javnih nabavki; nepravilan odabir postupaka; tehničke specifikacije se ne sačinjavaju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama; postupci se ne pokreću blagovremeno; ne provode se postupci za finansijske/bankarske usluge).
- **Prijem u radni odnos vršen je netransparentno**, bez provođenja propisanih procedura.
- **Za poslove iz nadležnosti institucija koji su utvrđeni pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji angažovani su vanjski saradnici po ugovoru o djelu.**
- **Nedosljedno su primijenjeni Međunarodni računovodstveni standardi, posebno u dijelu knjigovodstvenog evidentiranja ugovorenih rabata i vršenja procjene nadoknadive vrijednosti sredstava.**
- **Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sačinjavane u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.**

2.7. PREDUZEĆA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU

- **Nije uspostavljen funkcionalan sistem internih kontrola** što nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, što je imalo za posljedicu konstatovane propuste.
- **Nisu dosljedno primjenjivane odredbe Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja**, što je imalo za posljedicu da nisu realno iskazana sredstva, obaveze, prihodi, rashodi, finansijski rezultat, a samim tim i kapital. Kao primjer navodimo ulaganja u investicije u toku koje se vode preko 20 godina a da nije izvršen test na umanjenje iskazane vrijednosti investicionih ulaganja; nije obezbijeđena dokumentacija o pravu korištenja ili o vlasništvu za imovinu od koje se ostvaruju ekonomske koristi; imovina namijenjena prodaji nije iskazana u skladu sa

standardima; evidentirani su troškovi i obaveze bez validne dokumentacije; donacije nisu evidentirane u skladu sa standardima; visina i struktura iskazanog kapitala nije usaglašena sa kapitalom u sudskom registru.

- **Određeni broj preduzeća nema uspostavljeno materijalno knjigovodstvo**, te nema adekvatnu evidenciju o kretanju zaliha koje nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima standarda, a samim tim nije realno iskazana imovina, kao ni finansijski rezultat.
- **Nisu ažurirane evidencije o pokrenutim sudskim postupcima** gdje se preduzeća pojavljuju kao tuženik, te nisu vršena adekvatna rezervisanja, u skladu sa zahtjevima iz standarda, što je imalo za posljedicu da su manje iskazani rashodi, a veći finansijski rezultat.
- **Za potraživanja strija od godinu dana** nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen.
- **Popis imovine i obaveza** nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim javnim preduzećima, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog stanja imovine i obaveza sa knjigovodstvenim stanjem, shodno važećim propisima.
- **Ugovori o privremenim i povremenim poslovima** zaključivani su za poslove koji nisu sezonskog karaktera i na period duži od 60 dana, što nije u skladu sa članom 166. Zakona o radu i Pravilnikom o radu.
- **Ugovori o djelu** zaključivani su za sistematizirana radna mjesta.
- **Postupci javnih nabavki nisu provođeni u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima**, što se manifestiralo:
 - neodgovarajućim izborom postupaka – najčešće su korišteni pregovarački postupci bez objave obavještenja o javnoj nabavci i direktni sporazumi;
 - nepravilno sačinjavanom tenderskom dokumentacijom (obarani postupci zbog uložених žalbi);
 - razdvajanjem (dijeljenjem) pojedinih postupaka u cilju izbjegavanja konkurencije;
 - time da su ugovori često dodjeljivani istim izvođačima.

Dakle, organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština) nisu u potpunosti obavljali zadaću koja im je povjerena Zakonom o javnim preduzećima i Zakonom o privrednim društvima.